

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

Рўйхатга олинди:

№ БД – 5111400 – 2.06

201 7 йил “2” 06

Олий ва ўрта махсус таълим
вазирлиги

201 7 йил “28” 06

МАМЛАКАТШУНОСЛИК

ФАН ДАСТУРИ

Билим соҳаси:	100 000	–	Гуманитар соҳа
Таълим соҳаси:	110 000	–	Педагогика
	120 000	–	Гуманитар фанлар
Таълим йўналишлари:	5111400	–	Хорижий тил ва адабиёти (немис тили)
	5120100	–	Филология ва тилларни ўқитиш (немис тили)
	5120200	–	Таржима назарияси ва амалиёти (немис тили)

Тошкент – 201 7

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2017 йил 28 июлдаги 434-сонли буйруғининг 1-илоvasи билан фан дастури рўйхати тасдиқланган.

Фан дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича Ўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгашининг 2017 йил 2 июлдаги 3- сонли баённомаси билан маъқулланган.

Фан дастури Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университетиде ишлаб чиқилди.

Тузувчилар:

- Дадаходжаева М.С. – ЎзДЖТУ, “Немис тили назарияси ва амалиёти” кафедраси доценти, педагогика фанлари номзоди.
- Абдуллаева С.Я. – ЎзДЖТУ, “Немис тили назарияси ва амалиёти” кафедраси мудири, филология фанлари номзоди.

Такризчилар:

- Имяминова Ш.С. – ЎзМУ, “Немис филологияси” кафедраси доценти, филология фанлари номзоди.
- Холияров Л.Т. – ЎзДЖТУ, “Немис тили назарияси ва амалиёти” кафедраси доценти, филология фанлари номзоди.

Фан дастури Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети Илмий кенгашида кўриб чиқилган ва тавсия қилинган (2017 йил 28 апрелдаги 9 - сонли баённома).

I. Ўқув фанининг долзарблиги ва олий касбий таълимдаги ўрни

Мамлакатшунослик фанидан дастур Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Таълим тўғрисидаги қонун, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури ҳамда Республикада чиқарилган қарор ва фармонларга ҳамда чет тилларни ўзлаштириш Умумевропа даражалар тизимига асосланиб тузилди.

Мамлакатимизнинг дунё ҳамжамиятига интеграциялашуви, фан ва техниканинг ривожланиши ёш авлоднинг кўп маданиятли дунёда рақобатбардош бўлиши учун бир неча чет тилларини мукамал билишни тақозо этади, бу эса Ўзбекистон Республикаси таълим тизимига чет тилларни ўргатиш бўйича халқаро ҳужжатларга асосланган узлуксиз таълим тизимининг давлат таълим стандартларини жорий этиш орқали таъминланади. Ушбу ўқув дастур Европа Кенгашининг “Чет тилини эгаллаш умумевропа компетенциялари: ўрганиш, ўқитиш ва баҳолаш” тўғрисидаги ҳужжати умумэътироф этилган халқаро меъёрларидаги талабларга биноан ишлаб чиқилди ва у талабаларнинг коммуникатив, лингвистик, социо-лингвистик, дискурсив, стратегик, касбий, умуммаданий компетентлигини интеграллашган ёндашув асосида ривожлантиришни кўзда тутди шу билан бирга социо-лингвистик ва умум-маданий компетенциялари мазкур дастурда доминант ролини ўйнаши кўзда тутилган.

II. Ўқув фанининг мақсади ва вазифаси

Ҳозирги даврда Ўзбекистон жаҳоннинг кўплаб мамлакатлари билан, шунингдек немис тилида сўзлашувчи мамлакатлар билан кенг қамровли алоқалар ўрнатганлиги ҳаммага маълум. Шу боисдан университетлар ва педагогика институтлар олдида катта маъсулиятли вазифалар турибдики, бу нафақат лингвистик билимларни, балки нолингвистик билимларга эга бўлишни тақозо этади. Бу борада мамлакатшунослик фанининг аҳамияти катта, чунки ундаги қўйилган вазифалар ёрдамида ўхшашлик ва тафовутни билиш шакллантирилади ва шу билан бирга маданиятлараро мулоқотни ривожлантиради.

Фаннинг ўқитишдан мақсад - талабаларда тили ўрганилаётган мамлакатлар географияси, тарихи, адабиёти, санъати, фан ва маданияти, таълим тизимини шунингдек ўзларини ўраб турган атроф муҳит ҳақидаги маълумотлар бўйича билим, кўникма ва малакаларни ҳамда социо-лингвистик ва умум-маданий компетенцияларини шакллантиришдан иборат.

Фаннинг вазифаси - талабалар дунёқарашини, эстетик дидини, мустақил фикрлаш қобилиятини, хотирасини, ақлий меҳнат маданиятини, мулоқот маданиятини, мустақил билим олиш малака ва кўникмаларини ривожлантиришдан иборат.

III. Асосий назарий қисм (маъруза машғулотлари)

1-мавзу. “Мамлакатшунослик” фанининг вазифаси, мақсади ва ўрни

Мамлакатшунослик фанининг вазифаси, мақсади ва ўрнининг ўрганиш объекти. Мамлакатшунослик фанини ўқитишга ёндашувлар: коммуникатив, лингвистик ва маданиятлараро мулоқот.

2-мавзу. Немис тилиси давлат тили бўлган мамлакатларнинг административ бўлиниши

Германиянинг 16 та, Австриянинг 9 та вилоятлари, Швецариянинг 26 та ва Лихтинштайннинг давлатларининг административ бўлиниши ва уларнинг хусусиятлари, маданияти, таълим тизими, пойтахтлари, саноати, қишлоқ хўжалиги, географик жойлашуви, ер майдони, аҳолиси, тили, ландшафти.

3-мавзу. Немис тилида сўзлашувчи давлатларнинг сиёсий тизимлари

Давлат тимсоллари, сиёсий партиялар ва тузилмалар, сайловлар, касаба уюшмалари, ижтимоий ҳимоя, олий суд, давлат қомуси, парламент, давлат тили, дини.

Германия: Бундеспрезидент, Бундесканцлер, Федерал конституция суди.

Австрия: давлат раҳбари – бундеспрезидент, федерал ҳукумат раҳбари – бундесканцлер, бундесрат (федерал ҳукумат) федерал ўлкалар парламенти, националрат (миллий мажлис), икки палатали тизим.

Швейцария: федерал кенгаш – федерал президент, маҳаллий бирлик, Кантонлар (ўлкалар), миллий-доимий кенгаш, нейтраллик, марказлашган федерал давлат, рим бошқаруви, миграция ҳаракатлари, Конституция, парламент, икки палатали тизим.

Лихтенштайн: давлат тизими, байроғи, рамзи, мамлакат конституцион монархияси, ўлка графлиги, ижроия кенгаш, юридик бошқарув –ландтаг.

4-мавзу. Немис забон давлатлар тарихи

Немис халқининг келиб чиқиши тарихи: 1848 йил революцияси, Министрпрезиденти ва Райхканцлер Отто фон Бисмаркнинг сиёсати; Норддейче Бунт, Ваймар Республикаси 1918/19; биринчи жаҳон уриши 1914-1918; Учинчи Рейх (1933-1945); Иккинчи жаҳон урушининг бошланиши 1939; Нюрнберг процесси 1949-1990; Икки давлатлилик; Биринчи Бундесканцлер Конрад Аденауер; Вилли Бранд ва унинг сиёсати; Икки давлатнинг қайта қўшилиши; Икки плюс тўрт шартномаси.

5-мавзу. Немис забон давлатларининг иқтисодиёти

Саноат тармоқлари, оғир саноат, қишлоқ хўжалиги, электроника, хизмат кўрсатиш, банк тизими, тадбиркорлик, савдо алоқалари, ҳамкорлик, иқтисодий муносабатлар.

6-мавзу. Таълим турлари

Таълим сиёсати йўналишлари, бошланғич таълим, умум-, асосий-мактаблар, гимназия, касб- хунар мактаблари, махсус-, хусусий мактаблар, ўқитувчилар салоҳияти, олий таълим. Зекундарберайх I ва Зекундарберайх II; Дуал тизими, Олий таълим тизими ва унинг турлари, бакалавр ва магистратура тизими, аттрактив соҳалар.

7-мавзу. Ёшлар ҳаёти

Ёшлар-, ташкилотлари, эркин иш соатлари, спорт мусобақалари, ёшлар таълим йўналишлари, ёшлар дам олиши, халқаро ёшлар ташкилотлари, ёшлар тарбияси, ёшлар маданий тадбирлари, ёшлар меҳнат ташкилотлари, ёшлар ижтимоий ҳаракатлари.

IV. Семинар машғулоти бўйича кўрсатма ва тавсиялар

Семинар машғулоти учун қуйидаги мавзулар тавсия этилади: Немис тилида сўзлашувчи давлатлар Германия, Австрия, Швейцария, Лихтенштейннинг:

1. Географик ўрни: чегараси, ландшафти, аҳолиси, ер майдони
2. Давлат тизими.
3. Тарихи: 1945 гача, 1945 дан 1990 гача ва ҳозиргача бўлган даврлар
4. Таълим тизими: Зекундарштуфе I ва Зекундарштуфе II
5. Иқтисодиёти: саноат соҳалари
6. Ёшлар ҳаёти: уларнинг бўш вақтлари, қизиқишлари
7. Ўзбекистон билан ўзаро алоқалари

Семинар машғулоти мультимедиа воситалари билан жиҳозланган аудиторияда ўтказилиши лозим. Машғулотлар фаол ва интерфаол усуллар ёрдамида ўтилиши, мос равишда муносиб педагогик ва ахборот технологиялар қўлланилиши мақсадга мувофиқ.

V. Мустақил таълим ва мустақил ишлар

Мустақил таълим учун тавсия этиладиган мавзулар:

1. Немис тилида сўзлашувчи давлат рамзлари (герб, байроқ, мадҳия)
2. Немис тилида сўзлашувчи давлатлар хариталарини тайёрлаш
3. Немис тилида сўзлашувчи давлатларнинг давлат қурилиш формалари, уларнинг вазифалари ва ўзига хос хусусиятлари
4. Ўзбекистон ва Германия ўртасидаги маданий алоқалар
5. Ўзбекистон ва немис тилида сўзлашувчи давлатлар халқининг урф-одатлари, миллий байрамлари ва анъаналари
6. Германия ва Ўзбекистонда талаба-ёшларнинг билим олиш ва дам олиш имкониятлари ҳақида
7. Германия ва Ўзбекистонда таълим тизим
8. Ўзбекистон ва Германияда хотин-қизларнинг жамиятдаги ўрни

9. Германия ва Ўзбекистон ўртасидаги икки томонлама иқтисодий, маданий алоқалар
10. БМТ га аъзо бўлган мамлакатлар ҳақида (немисзабон давлатлар мисолида)
11. Европа иттифоқига аъзо мамлакатлар (немис тилида сўзлашувчи) давлатлар
12. Немис ва ўзбек бастакорлари ҳақида
13. Нейтрал давлатлар (Австрия, Швейцария, Лихтенштейн) мамлакатлари ҳақида
14. Гёте институтда ҳамда ДААД нинг фаолияти ва Ўзбекистонда ушбу ташкилотлар билан алоқалар
16. Германиялик Нобел мукофоти лауриятлари
17. Австрия ва Швецариялик Нобел мукофоти лауриятлари
18. Ўзбекистонда таъсис этилган давлат мукофоти
 Мустақил ўзлаштириладиган мавзулар бўйича талабалар томонидан рефератлар тайёрлаш ва уни тақдимот қилиш тавсия этилади.

VI. Асосий ва қўшимча ўқув адабиётлар ҳамда ахборот манбалари

Асосий адабиётлар

1. Renate Luscher. Landeskunde Deutschland. Verlag für Deutsch. –München, 2016.
2. Toshev S.B. Landeskunde. Dritter Teil. Buchara, 2009.
3. Manfred Gootmaker - Kleine Geschichte der Bundesrepublik Deutschland. Bonn 2009.
4. Harenberg. Aktuell. Daten, Fakten, Hintergrunde. Mannheim. Leipzig Wien. Zürich. Deutschland, 2009.
5. Saidov Akmal. Richard Krumm: Grundgesetze für die Bundesrepublik Deutschland . Friedrich Ebert Stiftung, 2005.

Қўшимча адабиётлар

6. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Тошкент, “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 29 б.
7. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 47 б.
8. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан бирга курашимиз. “Ўзбекистон” НМИУ, 2017. – 485 б.
9. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар

- стратегияси тўғрисида” ги ПФ-4947-сонли Фармони. Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2017 й., 6-сон, 70-модда
10. Goarad Lay. Kristoph Potting : Gemeinsam sind wir Unterschiedlich , 2007.
 11. Berlin 4 inkel Musik CD Verlag Berlin, 2010.
 12. Schick-Schreiner. So arbeitet der Deutsche Bundestag. Neue Darmstädter Verlagsanstalt, Rheinbreitbach, 2003

Интернет сайтлари

15. www.goethe.de
16. www.langenscheidt.de
17. www.bundesregierung.de
18. www.uni-bochum.de
19. www.tatsachen-ueber-deutschland.de
20. <http://www.bpb.de>
21. http://www.kulturdolmetscher.de/kultur/deutsche_feste_und_braeuche.html

